

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
SENTINȚA CIVILĂ NR. 7500
ȘEDINȚA PUBLICĂ DE LA 12.12.2011
Completul constituit din:
PREȘEDINTE - MIRELA MONICA CIOBOTARU
GREFIER – CRISTIAN ISTRATE

Pe rol soluționarea acțiunii în contencios administrativ formulată de reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII în contradictoriu cu pârâtul POP VASILE, având ca obiect constatarea calității de lucrător/colaborator al securității.

Dezbaterile asupra fondului cauzei au avut loc în ședința publică din data de 05.12.2011, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta sentință, când pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la data de 12.12.2011, când în aceeași compunere a hotărât următoarele:

CURTEA,

Asupra cererii de contencios administrativ de față, constată următoarele:

Prin **acțiunea** înregistrată pe rolul acestei instanțe sub numărul de mai sus la data de 10.06.2011, reclamantul Consiliul Național pentru Studiarea Arhivelor Securității a solicitat în contradictoriu cu pârâtul Pop Vasile să se constate existența calității de lucrător al Securității în ceea ce îl privește pe pârât.

În motivarea acțiunii, reclamantul a arătat că pârâtul, în calitate de maior (1985, 1986, 1987) și respectiv de locotenent colonel (1989) a instrumentat o serie de măsuri în contextul urmăririi informative a unui fost judecător, fost deținut, „suspect de culegere de informații, în special din domeniul activității clandestine greco-catolice și atitudine cu caracter ostil orânduirii noastre”.

Astfel, a expus reclamantul ca și măsuri derulate de pârât: - dirijarea rețelei informative pentru a stabili „dacă obiectivul face comentarii cu caracter ostil, în ce constau acestea, față de cine și intenții de viitor”, „în direcția stabilirii legăturilor, relațiilor și naturii acestora, comportarea și intenții de a se deda la unele acțiuni protestatate”; - „identificarea și verificarea tuturor persoanelor ce l-au vizitat pe obiectiv în penitenciar, precum și a relațiilor ce și le-a creat în detenție în rândul deținuților și sunt puși în libertate și în funcție de rezultat contactarea unor dintre aceștia”; interceptarea corespondenței; interceptarea convorbirilor ambientale „la domiciliul obiectivului, ținând cont de faptul că este vizitat de multe persoane și în special greco-catolici, având astfel posibilitatea unui control eficient al problemelor ce se abordează în discuții”.

Mai mult, în acest caz, arată reclamantul, ca urmare a celor constatate ca rezultat al măsurilor amintite, pârâtul a procedat la avertizarea obiectivului, acesta considerând utilă o astfel de măsură întrucât: „Întreține legături cu unii preoți greco-catolici nereveniți, ca de exemplu cu numitul G.M., lucrat prin mapă de verificare, fost condamnat politic; Face comentarii cu caracter ostil pe fond legionar și emite idei și propuneri incitatoare ce vizează schimbarea orânduirii sociale și de stat din țara noastră, ca de exemplu: ar trebui ca intelectuali să se ridice primii și să acționeze în direcția schimbării situației din țara noastră; Audiază cu regularitate și colportează de pe poziții dușmănoase știrile politice referitoare la țara noastră, transmise de postul de radio Europa Liberă, comentându-le cu principalele sale legături; A incitat la manifestări ostile pe unele elemente necunoscute cu antecedente politice și penale (ca de exemplu, M.I.A., jurist, pensionar, membru PCR)”.

A mai arătat reclamantul că de asemenea pârâtul a participat activ la urmărirea informativă a unui profesor de limba maghiară la Liceul Industrial „Mihai Viteazu” din Turda,

cunoscut pentru „manifestări naționaliste”. Astfel, pârâtul a recurs la interceptarea corespondenței și a convorbirilor telefonice și ambientale ale obiectivului, prezentând interes „comentarii cu caracter naționalist-iredentist maghiare” precum și „identificarea și verificarea rudelor obiectivului”. Investigațiile asupra obiectivului amintit au fost finalizate de pârât prin: „informarea organului municipal PCR cu privire la activitățile desfășurate de profesorul KV, membru PCR”; „avertizarea numitului SI profesor la Liceul Industrial Mihai Viteazu din Turda membru UTC”; „informarea comitetului municipal UTC cu privire la activitățile desfășurate de cei 50 de elevi ai Liceului Industrial Mihai Viteazu în tabăra de la Padiș”; „comunicare la IJ Covasna despre activitățile desfășurate de profesorii PF, CI și cei 20 de elevi de la Liceul Industrial din Tg. Secuiesc în tabăra de la Padiș”. Printre altele, obiectivului în cauză și celorlalți profesori menționați li s-a imputat și „colportarea unor bancuri politice cu caracter denigrator la adresa orânduirii sociale și de stat din țara noastră, în cadrul unui concurs organizat de cei doi profesori”.

Activitatea pârâtului se remarcă prin acțiunile ce au avut ca efect îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, fiind îngrădit dreptul la secretul corespondenței și al convorbirilor telefonice, viață privată, prevăzut de art. 33 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 17 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, precum și dreptul la libera exprimare prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice.

Reclamantul a mai precizat că sunt îndeplinite și condițiile prev. de art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 pentru a se putea constata calitatea de „lucrător al Securității”, respectiv persoana să aibă calitatea de ofițer inclusiv acoperit sau subofițer al Securității în perioada 1945 - 1989, iar în această calitate să fi desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

În drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe conținutul articolelor 1 alin. 7, alin. 8, art. 2 litera a), art. 8 litera a), art. 11 alineatul 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, coroborate cu art. 27 alin. 1 și alin. 5 și art. 35 alin. 5 lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S. adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum și pe dispozițiile articolului 112 al Codului de Procedură Civilă.

În dovedirea acțiunii, reclamantul a solicitat încuviințarea probei cu înscrisuri, depunând în acest sens acte la datele de 02.11.2011 și de 07.11.2011.

Prin **întâmpinare** formulată la data de 23.11.2011 pârâtul Pop Vasile a invocat neconstituționalitatea OUG nr. 28/10.03.2008, respectiv a Legii nr. 293/28.11.2008, excepția necompetenței materiale a instanței de contencios, iar pe fond a arătat că acțiunea este netemeinică și nelegală.

Sub aspectul excepției de neconstituționalitate, pârâtul a invocat încălcarea principiului prezumției de nevinovăție pentru lucrătorii Securității (1.1), acordarea unor atribuții jurisdicționale CNSAS (1.2), subrogarea CNSAS în dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime (1.3), subrogarea de către CNSAS și instituției Avocatul Poporului (1.4), neacordarea lucrătorilor Securității vizați a dreptului de a se apăra în fața Colegiului CNSAS (1.5), desemnarea ca unică instanță a Tribunalului București – Secția Contencios Administrativ, respectiv a Curții de Apel București – Secția Contencios Administrativ și Fiscal după validarea OUG nr. 24/2008 prin Legea nr. 293/2008 (1.6).

În ceea ce privește excepția necompetenței materiale a instanței de contencios, pârâtul a arătat că: aceasta nu poate examina, judeca sau nu se poate pronunța în ce privește aspecte sau fapte ce țin de ordinele, regulamentele sau comandamentele militare: calitatea și constatarea calității de lucrător al Securității în sensul art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 trebuie stabilită, identificată și analizată/privită din punctul de vedere al actelor materiale și al activității de tip militar, supusă regimului ordinelor și regulamentelor militare, depunerii unui jurământ militar și structurată pe o ierarhie și acte de comandă, nesupuse jurisdicției de contencios administrativ (2.1); dar și că excepția de necompetență rezultă și din faptul că instanța este chemată să se pronunțe asupra unor fapte de natură penală (2.2).

Pe fond, pârâtul a contestat susținerile reclamantului referitoare la „desfășurarea de activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului” pe motiv că în calitate de militar și cadru de informații s-a conformat prevederilor Statutului corpului ofițerilor aprobat prin HCM nr. 924/1964 care prevedea obligația cadrelor militare să fie loiale și devotate statului român, să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să execute întocmai și la timp ordinele comandanților și ale șefilor.

Ca orice serviciu de informații, DSS era organizat având la bază legi sau decrete ale Consiliului de Stat, iar activitatea specifică era reglementată strict prin ordine și instrucțiuni scrise de linie ale ministrului de interne sau ale șefului Departamentului Securității Statului, care aveau caracter strict secret.

Cadrul legal al activității informativ-operative se regăsește în actele normative ale vremii (Constituția din 1965, Codul Penal din 1968, Legea nr. 24/1968, Decretul Consiliului de Stat nr. 121/1978, Instrucțiunile nr. 00190/1987 ale Departamentului Securității Statului) iar în niciunul din aceste acte scopul activității de informații nu este identificat cu susținerea puterii totalitar comuniste, ci cu apărarea securității statului român.

Activitățile informativ-operative concrete erau cele din arsenalul serviciilor de informații, expres stipulate în ordinele și instrucțiunile specifice ale președintelui CSS/ministrului de interne/șefului DSS, elaborate în baza prevederilor Constituției și ale legilor în vigoare și reglementau în detaliu munca de informații.

Instrucțiunile nr. 00190/1987 care au constituit ultimul cadru legal al activității informativ-operative înainte de decembrie 1989, valabil în mare măsură și în anii anteriori, stabileau clar elementele de bază ale activității de informații, respectiv: conceptul de activitate informativă (informativ-operativă); formele activității informativ-operative; obiectivele activității de culegere a informațiilor și categoriile de informații vizate; mijloacele specifice prin care se realiza activitatea informativă; metodele specifice folosite în activitatea informativ-operativă; conceptul de muncă preventivă și măsurile preventive de securitate.

În legătură cu presupusa încălcare a libertății de exprimare și a libertății opiniilor, prin monitorizarea informativă și luarea unor măsuri specifice de prevenire și contracarare în cazul delictelor de opinie contrare orânduirii socialiste, pârâtul a arătat că legislația comunistă limita exercitarea dreptului la liberă exprimare prin incriminarea propagandei cu caracter fascist și propagandei împotriva orânduirii socialiste (art. 166 CP), a propagandei naționalist șovine (art. 317 CP) și a propagandei pentru război (art. 245 CP).

Lecturarea textului art. 166 CP permite observarea faptului că această reglementare nu se referă la simpla exprimare de opinii, ci la propagarea în public a unor idei prin orice mijloace sau la întreprinderea de acțiuni pentru schimbarea orânduirii socialiste. În accepțiunea legislației comuniste, delictele de opinie incriminate penal reprezentau factori de risc la adresa securității statului, organul informativ având sarcina legală de a culege, verifica și soluționa prin măsuri preventive sau de contracarare informații privind asemenea fapte. În ce privește propaganda cu caracter legionar, în accepțiunea perioadei respective ea era subsumată propagandei cu caracter fascist, iar în documentele de muncă ale Securității se vorbea explicit despre acțiuni și activități cu caracter legionar, inclusiv cele de propagandă.

Or, activitățile imputate pârâtului, considerate de CNSAS „activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului” sunt activități informative specifice reglementate de actele normative, ordinele și instrucțiunile de muncă invocate mai sus.

Apărarea patriei, respectiv a securității statului constituia o obligație a fiecărui cetățean prevăzută de actele normative. De asemenea, niciuna dintre persoanele menționate nu a avut de suportat, urmare a măsurilor informative întreprinse asupra lor, consecințe referitoare la discriminări, restricții administrative, măsuri coercitive.

Datorită numeroaselor crime și atentate comise, Mișcarea Legionară a fost considerată ca fiind naționalist extremistă nu numai de către regimul comunist, ci de către toate regimurile democratice de până la 1945, iar activitățile legionare și membrii acestei organizații au fost permanent monitorizați de organele de informații, indiferent de denumire.

Chiar și în prezent, activitățile cu caracter legionar din care pot rezulta amenințări la adresa siguranței naționale se află în preocuparea SRI, având ca bază legală art. 3 lit. h din Legea nr. 51/1991.

La termenul de judecată din 05.12.2011 a fost respinsă ca fiind neîntemeiată excepția necompetenței materiale invocată de pârât prin întâmpinare, pentru considerentele expuse în încheierea de amânare a pronunțării, ce face corp comun cu prezenta sentință.

În cauză a fost încuviințată și administrată proba cu înscrisuri ca fiind concludentă și utilă, potrivit art. 167 C.pr.civ.

Analizând actele dosarului, instanța constată următoarele:

Asupra excepției de neconstituționalitate a prev. OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, instanța apreciază îndeplinite condițiile de sesizare a Curții Constituționale, respectiv este vorba de o excepție ridicată în fața unei instanțe judecătorești, privește neconstituționalitatea unei ordonanțe în vigoare, respectiva excepție are legătură cu soluționarea cauzei al cărei obiect este solicitarea

reclamantului CNSAS de a se aprecia asupra calității de lucrător al Securității în ce îl privește pe pârât în temeiul actului normativ contestat pe calea excepției de neconstituționalitate în discuție (art. 29 alin. 1 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale).

De asemenea, este vorba de o excepție ridicată la cererea uneia dintre părți și nu face obiectul excepției o prevedere constatată ca fiind neconstituțională printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale (art. 29 alin. 2 și 3 din Legea nr. 47/1992).

Față de excepția de neconstituționalitate invocată de pârât, reclamantul a arătat prin reprezentant la termenul de judecată din 05.12.2011 că sunt îndeplinite condițiile pentru sesizarea Curții Constituționale, dar excepția pe fondul ei este vădit neîntemeiată, în acest sens văzând practica instanței de contencios constituțional față de argumentele invocate de pârât.

Cu privire la opinia instanței asupra excepției conform art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992, aceasta este în sensul că - pentru argumentele expuse de pârât - excepția este neîntemeiată.

1.1. Astfel, susține pârâtul că prin disp. art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 se încalcă grav principiul prezumției de nevinovăție pentru lucrătorii Securității.

Conform dispoziției legale criticate, „În înțelesul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație: a) lucrător al Securității - orice persoană care, având calitatea de ofițer sau de subofițer al Securității sau al Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, inclusiv ofițer acoperit, în perioada 1945 - 1989, a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”.

Potrivit art. 23 alin. 11 din Constituția României „Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată”.

Instanța nu poate primi susținerile pârâtului în sensul că disp. art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 lasă loc la o interpretare abuzivă în sensul de a pune semnul egalității între calitatea de lucrător al Securității pe de o parte și desfășurarea de activități prin care s-au suprimat ori îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului pe de altă parte. Arată pârâtul în continuare că din modul în care este formulat textul rezultă că este lucrător al Securității persoana care: - a avut calitatea de ofițer sau subofițer al Securității în perioada 1945 - 1989; - a desfășurat activități prin care a suprimat sau îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Susținerile sunt însă neîntemeiate întrucât legiuitorul nu a făcut altceva decât să definească la modul general un anumit concept. În plus, nu este pus semnul egalității, conform criticilor formulate, prin sintagma de lucrător al Securității înțelegându-se persoana care întrunește cumulativ anumite condiții, respectiv de calitate și de prestare a unei anumite activități prin care au fost lezate anumite valori fundamentale protejate și prin legislația vremii.

În ce privește susținerea că prin art. 2 se creează premisele unei forme de răspundere morală și juridică pentru simpla participare la activitatea fostelor servicii de informații, respectivele prevederi neluând în considerare faptul că ofițerii au desfășurat activități în cadrul atribuțiilor de serviciu, acestea fiind înscrise în actele normative din etapa respectivă ca atribuții ale instituției, ale unității și ale postului, aceasta nu contravine niciunui text din Constituție, deci nici prezumției de nevinovăție.

De asemenea, contrar opiniei pârâtului, prin definirea noțiunii de lucrător al Securității, utilizată în cuprinsul ordonanței, nu se induce ideea prezumției de vinovăție pentru toți lucrătorii fostei Securități ca urmare a apartenenței la această structură. În plus față de împrejurarea că pentru a se dobândi această calitate în sensul OUG nr. 24/2008 mai este necesară îndeplinirea unei cerințe, respectiv întreprinderea de activități prin care să fi fost suprimate sau îngrădite drepturi și libertăți fundamentale ale omului, pârâtul nu este vinovat de săvârșirea niciunei fapte, până la rămânerea irevocabilă a unei hotărâri judecătorești prin care să se stabilească contrariul.

1.2. Arată în continuare pârâtul că prin acordarea unor atribuții jurisdicționale Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se contravine disp. art. 126 alin. 5 din Constituție.

Dezvoltă pârâtul aceste susțineri în sensul că din OUG nr. 24/2008 rezultă că se creează posibilitatea ca CNSAS să se substituie unei instanțe judecătorești în timp ce instanța de contencios administrativ are doar un rol formal întrucât nu face altceva decât să certifice ulterior ceea ce deja a constatat această instituție.

Nu pot fi primite desigur aceste susțineri și din chiar textele legale invocate (art. 6 alin. 1, art. 7 alin. 1, art. 8 alin. 1 lit. a, art. 11 alin. 1 și 2, art. 11 alin. 3 și art. 15 alin. 2) rezultă că CNSAS nu este organ cu activitate jurisdicțională prin însuși faptul că acesta are calitate de parte într-un proces de competența unei instanțe de contencios administrativ. Astfel, acest organism

nu pronunță o hotărâre sau un alt act ce ar putea fi asimilat unui act administrativ jurisdicțional (în sensul disp. art. 2 alin. 1 lit. d din Legea nr. 554/2004) prin care să se constate calitatea de lucrător sau colaborator al Securității și împotriva căruia să poată fi exercitată o cale de atac, ci în calitate de reclamant trebuie să solicite instanțe pronunțarea unei hotărâri în acest sens. În calitate de parte, trebuie să propună probe și să dovedească acțiunea cu care a sesizat instanța, urmând ca doar aceasta să statueze în mod definitiv iar mai apoi și irevocabil asupra calității pârâtului, acțiunea formulată de reclamant putând fi și respinsă. Totodată, pârâtul, tot în calitate de parte, poate formula apărări, excepții, propune probe, de care se ține în mod evident cont în virtutea dreptului la un proces echitabil.

În ce privește depozițiile de martori ori celelalte probe adunate de CNSAS, este și firesc să se procedeze astfel, întrucât reclamantul trebuie să-și dovedească legalitatea și temeinicia acțiunii dedusă judecătii.

În sfârșit, prin reglementarea în discuție în niciun caz nu se contravine prev. art. 126 alin. 5 din Constituție în conformitate cu care „Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afara magistraturii”.

În primul rând, pentru argumentele de mai sus, CNSAS nu este nici instanță extraordinară și nici organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, iar în al doilea rând, prin faptul că efectuează anumite verificări cu caracter administrativ în niciun caz nu se substituie unei instanțe judecătorești.

În sfârșit, în ce privește susținerea că atribuțiile CNSAS prevăzute de OUG nr. 24/2008 sunt în contradictoriu cu Regulamentul de Organizare și Funcționare al CNSAS stabilit prin Hotărârea nr. 2/18.12.2008, aceasta este străină de excepția de neconstituționalitate. Curtea Constituțională urmează a verifica exclusiv conformitatea ordonanței cu Constituția, iar nu cu alte acte cu caracter inferior, cum este în speță Hotărârea adoptată de însăși instituția în discuție, CNSAS.

1.3. În ce privește problema subrogării CNSAS în dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție, mai precis susținerea că CNSAS nu trebuia să fie abilitat prin lege să introducă acțiuni în justiție pentru constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, acest drept trebuind să aparțină exclusiv cetățeanului care se consideră vătămat ca urmare a eventualelor acțiuni abuzive ale unor lucrători din fosta Securitate, singurul în măsură să aprecieze asupra prejudiciilor suferite, aceasta este vădit neîntemeiată.

Pentru început se cuvine a menționa că dreptul de acces la justiție (art. 21 din Constituție) nu este unul absolut, fiind prin urmare susceptibil de anumite restrângeri cât privește exercițiul acestuia. Iar aceasta cu atât mai mult cu cât există și un temei constituțional, respectiv art. 53 din legea fundamentală.

Pe de altă parte, drepturile persoanei care ca și „subiect al unui dosar din care rezultă că a fost urmărită de Securitate, are dreptul, la cerere, să afle identitatea lucrătorilor Securității și a colaboratorilor acesteia, care au contribuit cu informații la completarea dosarului, și poate solicita verificarea calității de lucrător al Securității pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului” sunt pe deplin respectate prin dispozițiile legale criticate, respectiv disp. art. 8 lit. a în conformitate cu care „Colegiul Consiliului Național pentru Studiarea Arhivelor Securității ia în discuție nota de constatare și, după caz: a) aprobă nota de constatare și dispune Direcției juridice introducerea unei acțiuni în constatare a calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia”.

Drepturile persoanei interesate sunt prin urmare protejate prin intermediul CNSAS, fiind deopotrivă protejate și drepturile persoanei vizate de respectiva sesizare, conform aceluiași articol, lit. b potrivit căruia Colegiul Consiliului Național pentru Studiarea Arhivelor Securității ia în discuție nota de constatare și, după caz „infirmă nota de constatare și dispune Direcției juridice eliberarea unei adeverințe din care să rezulte că persoana verificată nu a avut calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia”.

De vreme ce textul constituțional invocat nu recunoaște în mod nelimitat, oricărei persoane și în orice condiții, dreptul de sesizare a instanței de judecată, este legală reglementarea prin care se recunoaște calitate procesuală activă doar unei anumite entități, CNSAS, iar aceasta în considerarea unor valori superioare interesului privat și rezultând din scopul, din finalitatea OUG nr. 24/2008.

În sfârșit, o astfel de excepție ar fi avut interes dacă ar fi fost ridicată numai în cadrul unui dosar în care cererea de constatare a calității de colaborator/lucrător era formulată direct de o persoană fizică/juridică iar nu de către CNSAS.

1.4. De asemenea, nu se observă în ce sens prev. art. 8 alin. 1 lit. a și art. 11 alin. 1 din OUG nr. 24/2008 în baza cărora CNSAS introduce acțiunea în constatarea calității de colaborator/lucrător la Curtea de Apel București ar contraveni disp. art. 58 alin. 1 din Constituție potrivit cărora „Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice. Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate”.

Pe de o parte, se constată că cele două instituții beneficiază de o reglementare fundamental distinctă, Avocatul Poporului fiind una de rang constituțional, iar cealaltă de rang legal. Pe de altă parte, diferă rolul și atribuțiile acestora, prerogativele și întreg domeniul de activitate, neputând fi primită critica pârâtului că prin rolul recunoscut de legiuitor CNSAS ar fi încălcate dispozițiile constituționale în conformitate cu care Avocatul Poporului apără drepturile și libertățile persoanelor fizice, exercitându-și atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și libertățile lor, în limitele stabilite de lege.

De altfel, este de observat că Avocatul Poporului nu este singura instituție căreia în anumite condiții i se recunoaște calitate procesuală activă în ceea ce privește exercițiul dreptului de chemare în judecată, un astfel de rol fiind recunoscut, cu titlu de exemplu, și Ministerului Public.

1.5. Nici susținerile pârâtului referitoare la neacordarea lucrătorilor Securității vizați a dreptului de a se apăra în fața Colegiului CNSAS nu pot fi reținute. Arată pârâtul în continuare, neîntemeiat însă, că Ordonanța privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității este neconstituțională ca urmare a faptului că nu se prevede posibilitatea persoanei verificate de a se apăra în fața Colegiului CNSAS.

În primul rând, instanța constată că nu s-a indicat temeiul constituțional căruia aspectele învederate ar fi de natură să contravină.

În al doilea rând, instanța apreciază că nu este încălcat niciun drept al cetățeanului în general, al pârâtului în particular prin reglementarea în discuție, respectiv prin neacordarea posibilității persoanei de a propune probe în apărare în etapa administrativă atât timp cât acest drept este efectiv exercitat în fața instanței de judecată, aceasta din urmă pronunțând o hotărâre nu numai în baza probelor propuse de reclamant ci și în baza apărărilor formulate de pârât și a probelor propuse de acesta, în măsura în care sunt, desigur, utile soluționării cauzei.

1.6. În sfârșit, în ceea ce privește critica pârâtului că disp. art. 11 alin. 1 din OUG nr. 24/2008 sunt neconstituționale întrucât instituie competența de soluționare în primă instanță a acțiunii în constatarea calității de colaborator/lucrător în favoarea Curții de Apel București – Secția contencios administrativ și fiscal ca unică instanță, în timp ce adevărințele prevăzute la art. 8 alin. 1 lit. b și art. 9 pot fi contestate în fața instanței de contencios administrativ competentă teritorial de orice persoană interesată în termen de 30 de zile de la publicarea lor pe pagina de internet CNSAS, aceasta nu poate fi reținută.

Astfel, este neîntemeiată susținerea pârâtului că în timp ce pentru constatarea calității de lucrător sau colaborator se stabilește o competență exclusivă de soluționare în primă instanță la nivelul Secției de contencios administrativ a Curții de Apel București, îngrădindu-se astfel în mod deliberat accesul persoanelor verificate la celelalte instanțe de contencios administrativ din țară, în cazul adevărințelor sus menționate, acestea pot fi contestate în fața instanței de contencios administrativ, competentă teritorial, de la nivelul întregii țări.

În argumentarea punctului său de vedere pârâtul arată că urmare a acestei reglementări, persoanei verificate i se îngădește posibilitatea de a-și exercita dreptul său la apărare la o instanță de judecată apropiată de domiciliul său, acesta fiind de cele mai multe ori în imposibilitatea de a se prezenta la Curtea de Apel București, în timp ce pentru celelalte persoane interesate se creează o situație privilegiată întrucât pot contesta o adevărință emisă de CNSAS la alte instanțe de contencios administrativ, conform competenței teritoriale. Astfel, prin reglementarea contradictorie a art. 10 alin. 2, comparativ cu art. 11 alin. 1 din OUG nr. 24/2008, se creează o „inegalitate de tratament juridic” în contradicție cu disp. art. 16 alin. 1 din Constituție în conformitate cu care „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Nici aceste critici nu pot fi primite întrucât:

- potrivit art. 10 alin. 2 „Adevărințele prevăzute la art. 8 lit. b) și art. 9 se publică de îndată pe pagina proprie de internet a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și pot fi contestate la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București de către orice persoană interesată, în termen de 30 de zile de la publicarea lor” și

- conform art. 11 alin. 1 „Acțiunea în constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia se introduce la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, fiind scutită de taxă de timbru”.

Pe fondul cauzei, Curtea constată că prezenta acțiune este întemeiată pentru considerentele ce vor fi expuse în continuare:

Dispozițiile art. 2 lit. a) ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, definesc noțiunea de lucrător al Securității ca fiind „orice persoană care, având calitatea de ofițer sau de subofițer al Securității sau al Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, inclusiv ofițer acoperit, în perioada 1945 - 1989, a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”.

Din înscrisurile existente la dosar, reiese că pârâtul Pop Vasile a avut gradele de maior (1985, 1986, 1987) și, respectiv, locotenent colonel (1989) în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Cluj, Serviciul Municipal de Securitate Turda.

În raport de aceste împrejurări, instanța apreciază îndeplinită prima condiție impusă de dispozițiile art. 2 lit. a) din OUG 24/2008, în sensul că pârâtul a avut calitatea de ofițer al Securității.

Din poziția deținută, pârâtul a instrumentat o serie de măsuri în contextul urmăririi informative a unui fost judecător, fost deținut, „suspect de culegere de informații, în special din domeniul activității clandestine greco-catolice și atitudine cu caracter ostil orânduirii noastre”.

Astfel, în această calitate, pârâtul a derulat următoarele măsuri: - dirijarea rețelei informative pentru a stabili „dacă obiectivul face comentarii cu caracter ostil, în ce constau acestea, față de cine și intenții de viitor”, „în direcția stabilirii legăturilor, relațiilor și naturii acestora, comportarea și intenții de a se deda la unele acțiuni protestatare”; - „identificarea și verificarea tuturor persoanelor ce l-au vizitat pe obiectiv în penitenciar, precum și a relațiilor ce și le-a creat în detenție în rândul deținuților și sunt puși în libertate și în funcție de rezultat contactarea unor dintre aceștia”; interceptarea corespondenței; interceptarea convorbirilor ambientale „la domiciliul obiectivului, ținând cont de faptul că este vizitat de multe persoane și în special greco-catolici, având astfel posibilitatea unui control eficient al problemelor ce se abordează în discuții”.

În acest caz, ca urmare a celor constatate ca rezultat al măsurilor amintite, pârâtul a procedat la avertizarea obiectivului, acesta considerând utilă o astfel de măsură întrucât: „Întreține legături cu unii preoți greco-catolici nereveniți, ca de exemplu cu numitul G.M., lucrat prin mapă de verificare, fost condamnat politic; Face comentarii cu caracter ostil pe fond legionar și emite idei și propuneri incitatoare ce vizează schimbarea orânduirii sociale și de stat din țara noastră, ca de exemplu: ar trebui ca intelectuali să se ridice primii și să acționeze în direcția schimbării situației din țara noastră; Audiază cu regularitate și colportează de pe poziții dușmănoase știrile politice referitoare la țara noastră, transmise de postul de radio Europa Liberă, comentându-le cu principalele sale legături; A incitat la manifestări ostile pe unele elemente necunoscute cu antecedente politice și penale (ca de exemplu, M.I.A., jurist, pensionar, membru PCR)”.

Din actele dosarului, mai rezultă, de asemenea, că pârâtul a participat activ la urmărirea informativă a unui profesor de limba maghiară la Liceul Industrial „Mihai Viteazu” din Turda, cunoscut pentru „manifestări naționaliste”. Astfel, pârâtul a recurs la interceptarea corespondenței și a convorbirilor telefonice și ambientale ale obiectivului, prezentând interes „comentarii cu caracter naționalist-iredentist maghiare” precum și „identificarea și verificarea rudelor obiectivului”. Investigațiile asupra obiectivului amintit au fost finalizate de pârât prin: „informarea organului municipal PCR cu privire la activitățile desfășurate de profesorul KV, membru PCR”; „avertizarea numitului SI ... profesor la Liceul Industrial Mihai Viteazu din Turda ... membru UTC”; „informarea comitetului municipal UTC cu privire la activitățile desfășurate de cei 50 de elevi ai Liceului Industrial Mihai Viteazu în tabăra de la Padiș”; „comunicare la IJ Covasna despre activitățile desfășurate de profesorii PF, CI și cei 20 de elevi de la Liceul Industrial din Tg. Secuiesc în tabăra de la Padiș”.

Printre altele, obiectivului în cauză și celorlalți profesori menționați li s-a imputat și „colportarea unor bancuri politice cu caracter denigrator la adresa orânduirii sociale și de stat din țara noastră, în cadrul unui concurs organizat de cei doi profesori”.

Din conținutul celor menționate anterior, care rezultă din actele depuse de reclamant în dovedire (f. 19-52), reiese în mod evident că în virtutea funcției sale, prin activitățile desfășurate, pârâtul a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor,

recunoscute și garantate de legislația în vigoare la acea dată, prejudiciind grav statutul persoanelor urmărite.

În consecință, instanța reține că și a doua condiție prevăzută de dispozițiile art. 2 lit. a) din OUG 24/2008 este îndeplinită în sensul că prin acțiunile întreprinse în calitatea sa de angajat al organelor Securității, pârâtul a adus atingere dreptului la secretul corespondenței și al convorbirilor telefonice, viață privată, astfel cum erau consacrate de art. 33 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice; precum și dreptul la libera exprimare prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965 coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice.

În ce privește poziția pârâtului față de acestea, astfel cum rezultă din întâmpinare, aceasta nu este în sensul contestării situației de fapt astfel cum a fost reținută de către reclamant, nefiind deci învederate și dovedite împrejurări distincte față de cele mai sus expuse, ci este în sensul unei interpretări distincte pe care o propune pentru explicarea faptelor.

Astfel, pârâtul arată în esență că activitățile întreprinse au fost exercitate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, respectiv s-a conformat prevederilor Statutului corpului ofițerilor aprobat prin HCM nr. 924/1964 care prevedea obligația cadrelor militare să fie loiale și devotate statului român, să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să execute întocmai și la timp ordinele comandanților și ale șefilor (a), dar și fără ca prin aceasta să fie lezate drepturi și libertăți fundamentale (b).

Nu pot fi reținute însă susținerile pârâtului referitoare în esență la faptul că activitățile informativ operative concrete pe care le-a realizat în mod efectiv se înscriau în arsenalul serviciilor de informații, serviciu organizat în baza legii și cu o activitate specifică reglementată strict prin ordine și instrucțiuni specifice, elaborate în baza Constituției și legilor atunci în vigoare, de moment ce respectivele măsuri au avut ca scop în esență, astfel cum s-a reținut mai sus, de a depista poziția ostilă/atitudinea dușmănoasă a celor urmăriți față de politica partidului și statului, a conducerii acestora, față de regimul comunist, vădind interesul pentru opiniile celor vizați relativ la aspectele menționate, pentru anturajul acestora, pentru opiniile și opțiunile religioase ale acestora.

Acest interes, pus în practică prin măsurile dispuse, coroborat cu urmările pe care le antrena împotriva celor vizați probează un mecanism specific de supraveghere polițienească extrem de intrusiv în viața privată a celor urmăriți și o grevare a dreptului la viață privată, a exercitării libertății de exprimare, de opinie și de conștiință, a libertății religioase, adică exact a acelor libertăți care conturează personalitatea unui om, care dau măsura demnității acestuia, grevare care – în raport de sistemul de valori al fiecăruia dintre cei vizați – poate echivala cu o suprimare efectivă a acestor libertăți.

Toate aceste acțiuni ale pârâtului vizând urmărirea îndeaproape a întregii vieți a unor persoane dar și opiniile acestora persoane constituie activități prin care s-au suprimat/îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului, și anume: *dreptul la secretul corespondenței și al convorbirilor telefonice, viață privată*, precum și *dreptul la liberă exprimare*.

Așa cum reiese din toate documentele anexate, activitatea pârâtului se remarcă prin acțiunile ce au avut ca efect îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, respectiv dreptul la viața privată, iar prin aceasta încălcându-se concomitent, și dreptul fundamental la libertatea de opinie și de exprimare, dreptul la libertatea de conștiință și religie, acțiunile pârâtului fiind grave și constituind acte de poliție politică în accepțiunea legii, adică vizează „instaurarea și menținerea puterii totalitar comuniste, precum și suprimarea sau îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.

În sfârșit, în ce privește susținerile pârâtului referitoare la incriminarea propagandei cu caracter fascist și a propagandei împotriva orânduirii socialiste, a propagandei naționalist-șovine și a propagandei pentru război, analiza legislației vremii și la faptul că activitățile legionare și membrii acestei organizații au fost permanent monitorizați, respectiva mișcare fiind considerată ca fiind naționalist extremistă nu numai de regimul comunist dar și de toate regimurile democratice de până la 1945, acestea nu pot fi reținute, fiind străine de natura cauzei, de obiectul acesteia, mai precis, față de situația de fapt reținută de reclamant în sarcina pârâtului, astfel cum rezultă din probele administrate.

Pentru aceste considerente, fiind îndeplinite toate condițiile legale evocate anterior, Curtea apreciază că prezenta acțiune este întemeiată, urmând a o admite în temeiul art. 11 rap. la art. 2 lit. a din OUG 24/2008.

În consecință, va constata calitatea de lucrător al Securității în privința pârâtului.

Pentru aceste motive,

